

PEDAGOGŲ POŽIŪRIS Į KŪRYBINIŲ ŽAIDIMŲ ĮTAKĄ PRIEŠMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKAMS UGDANT(IS) KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJĄ

Asta Lauciūtė¹, Algimantas Bagdonas²

¹Jonavos lopšelis-darželis „Dobilas“, ²Kauno kolegija

Anotacija. Straipsnyje pateikiama mokslinės literatūros apžvalga, nagrinėjanti kūrybinių žaidimų įtaką priešmokyklinio amžiaus vaikams ugdant(is) komunikavimo kompetenciją. Literatūros analizėje apžvelgiami kūrybiniai žaidimai bei jų nauda priešmokyklinio amžiaus vaikams, atskleidžiama komunikavimo kompetencijos reikšmė. Atlikto tyrimo rezultatai apžvelgia pedagogų požiūrį į kūrybinių žaidimų įtaką priešmokyklinio amžiaus vaikams ugdant(is) komunikavimo kompetenciją. Straipsnyje pateikiama, kad teorinės nuostatos ir reali situacija skiriasi, todėl egzistuoja platus diskusijų ir tyrimų laukas šiuo klausimu. Straipsnyje pateikiami apibendrinimai bei išvados gali būti pritaikyti tobulinant ikimokyklinio ugdymo įstaigos veiklą, siekiant išsiaiškinti pagrindinius žaidimus, turinčius įtakos komunikavimo kompetencijos raiškai. Tyrimo taikyti mokslinės literatūros analizės, apklausos žodžiu bei stebėjimo metodai.

Reikšminiai žodžiai: priešmokyklinis amžius, komunikavimo kompetencija, kūrybiniai žaidimai, bendradarbiavimas, ugdymo aplinka.

Įvadas

Tyrimo aktualumas

Šiuolaikinės visuomenės situacija tampa vis konkurencingesnė, sudėtingesnė, raidos tempai greitesni, o tai lemia ir vaikų socialinę veiklą, kuri pasireiškia žaidime, nes laisva, spontaniška veikla tampa suaugusiųjų vadovaujama (Juodaitytė ir kt., 2015). Sparčiai besikeičiant pasauliui, kartu su juo keičiasi vaiko vystymasis, kartu ir ugdymosi samprata. Labai dažnai gretinant save vaikystėje su dabartiniu vaiku pastebima, kad šiuolaikiniai vaikai jautresni pokyčiams, jie kelia tokius klausimus, kurie suaugusiesiems kartais visai net neiškyla ir mes į juos atsakyti dažnai būname net nepasiruošę (Ruzgienė, Petružienė, 2005). Pasak R. Lazdin (2018), „vaikui reikia padėti užaugti išvystyto emocinio intelekto, tikrąsias vertybes puoselėjančiu, socialiai įgudusiu ir moraliu žmogumi“. Kaip teigia A. Juodaitytė ir kt. (2015), „kurdami vaikams beveik išskirtinai normatyvinę aplinką, ugdytojai siekia, kad vaikai ateityje galėtų sėkmingai konkuruoti sudėtingame pasaulyje. Tačiau žaidimas reikalauja laisvos aplinkos, kurioje vaikas galėtų nevaržomai reikšti kūrybines mintis, lavėtų jo patirtis“. Nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. priešmokyklinis ugdymas yra privalomas. Priešmokyklinio ugdymo tikslas – užtikrinti optimalią vaiko raidą, atsižvelgiant į jo asmens unikalumą ir ugdymosi poreikius, padėti pasirengti sėkmingai mokytis mokykloje (ŠMM 2016). Priešmokyklinio ugdymo turinio įgyvendinimo metodinėse rekomendacijose (2004) pabrėžiama, kad žaidimas – ne tik vyraujanti priešmokyklinio amžiaus vaiko veiklos forma, bet ir ugdymosi nuostata. Priešmokyklinio ugdymo

pedagogams svarbu mokėti pasinaudoti žaidimo unikalumu padedant įgyti kasdieniam gyvenimui būtinų kompetencijų (Nærland, 2010; Piaget, 2002; Pravackienė, Bagdonas, 2017; Šernas, 2006; Achhammer, 2014). Kaip teigia N. Grinevičienė (2002), „vaikystė nuo suaugusio asmens gyvenimo skiriasi tuo, kad vaikystėje labai domimasi žaidybine veikla. Domėjimasis žaidimais aktyvina vaikų veiklą, žadina emocijas, jausmus, ugdo asmens savybes, formuoja požiūrį ir santykius su tikrove“. R. Liubienė (2011) pabrėžia, kad „žaidimas yra augančios asmenybės pagrindas, be kurio nebūtų įmanomas platesnis mokymasis mokykloje“. A. Juodaitytė ir kt. (2015) teigia, kad kūrybinis žaidimas visada išreiškia vaiko socialinio, kultūrinio gyvenimo filosofiją „čia ir dabar“, o ne tik gyvenimo vizijas ateičiai. R. Liubienė (2011) nurodo, kad vaikystė yra žaidimai ir džiaugsmas. Žaisdamas vaikas patiria malonumą, įgyja tinkamas žinias ir įpročius. „XXI amžiuje kūrybiškumas traktuojamas kaip išskirtinis žmogaus gebėjimas, lemiantis jo sėkmę konkurencingame pasaulyje. Sparčiai kintančios ekonominės sąlygos kelia ypatingus reikalavimus žmogui – iš jo reikalaujama daugiau savarankiškumo, iniciatyvumo, kūrybiškumo“ (Jautakytė, 2014, p. 87). Kaip teigia D. Bernatavičienė, J. Vanckavičienė (2003, p. 26), „priešmokyklinis ugdymas siekia auginti vaiką, stiprinti jo „Aš“, paruošti jį naujam socialiniam statusui“. Pasak R. Lazdin (2018), vaikas yra laisvė ir kūrybiškumas, kuris nežino taisyklių ir stereotipų, jis elgiasi pagal širdies šauksmą ir gamtos dėsnius, o mūsų pareiga užtikrinti galimybę vaikui laisvai veikti. S. Neifachas (2004) teigia, kad „vaiko ugdymas prasideda šeimoje, tęsiamas ir papildomas darželyje, o vėliau mokykloje“. A. Juodaitytė ir kt. (2015) nurodo, jog „tuomet, kai vaikams nėra

sudaromos galimybės pajusti žaidimo malonumą, vėliau tai neigiamai atsiliepia jų asmeniniame bei profesiniame gyvenime“. Pasak R. Arkušauskienės ir kt. (2017), priešmokyklinis ugdymas - tai visuotinis vienerių metų trukmės ugdymas. Jis skirtas vaikams nuo 5 metų padėti subręsti mokyklai. Šio amžiaus vaikai turi įgyti kasdieniam gyvenimui, bei sėkmingam ugdymui/-si būtinų kompetencijų, iš kurių viena yra komunikavimo kompetencija. Ugdant 5–6 metų vaikų rišliąją kalbą, labai svarbu yra plėtoti sakinio teksto prasmingumą, gramatinę taisyklingumą, stebėti, kiek žodinė kalba derinama su nežodine (Augustinienė ir kt., 2013). Vaikai kalbą išmoksta patys, jei jiems sudaromos tinkamos sąlygos, todėl šešiamečiai trokšta vartoti kalbą aktyviai per visas veiklas, ypač per kūrybinius žaidimus. Siekiant priešmokyklinio ugdymo programoje numatytų komunikacijos kompetencijos ugdymo tikslų, svarbu palaikyti vaiko kalbos bandymus, kūrybą, toleruoti jo klaidas, taktiškai jas taisyti, skatinti vaiko norą kurti ir išreikšti save (Arkušauskienė, Kamantauskienė, 2017; Bardauskaitė, Jakimavičienė, Sadauskienė, 2017; Bergau, Liebers, 2015). Pedagogų vaidmuo šiame procese, pedagogų kvalifikacijos klausimai, kompetencija siekti tikslų, gebėjimas efektyviai bendradarbiauti su šeimomis, diegti naujoves į ugdymo procesą – esminis kūrybinių žaidimų pritaikymo priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetencijai ugdyti veiksnys (Bardauskaitė, Jakimavičienė, Sadauskienė, 2017; Achhammer, 2014; Bergau, Liebers, 2015).

Tyrimo problemos pagrindimas. Ugdymo procesas yra viena iš svarbiausių gyvenimo sričių, kurios tikslas – išsilavinusi, kūrybinga asmenybė. Dėl nuolatinės kaitos ir šiuolaikinių technologijų tobulėjimo sunku nuspręsti, kokie įgūdžiai yra svarbiausi dabartiniams vaikams, tačiau pastaruoju metu susiduriama su įvairiais sunkumais: daugėja vaikų, turinčių kalbos sutrikimų, knygų skaitymas praranda savo vertę, mažai bendraujama su vaikais namuose. Svarbią vietą užima kompiuteriai, internetas, virtualūs žaidimai, televizija, todėl keičiasi ir vaikų vertybės, požiūriai, įgūdžiai. Keičiantis vaikų gyvenimo patirčiai, pomėgiams, tradicijoms, keičiasi ir vaikų kūrybinių žaidimų scenarijai, jų turinys, kartu ir kalbiniai gebėjimai. Pastaraisiais metais vis labiau pabrėžiama kalbinės aplinkos ir gerų kalbinių įgūdžių svarba vaiko pasiekimams mokykloje. Kalbiniai šešiamečių vaikų gebėjimai yra reikšmingi kasdieniam vaiko gyvenimui, nes vaikai, kurių gera kalbinė kompetencija, geba bendrauti su kitais, žaisti, draugauti, kurti, mokytis. Iškyla pedagogų požiūrio svarba į priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetenciją ugdymą/si per kūrybinius žaidimus, nes pedagogai – asmenys,

kurie daug laiko praleidžia su tokio amžiaus vaikais ugdymo įstaigoje, jie yra specialistai, todėl įpareigoti teikti informaciją šeimoms. Nuo to, koks pedagogų požiūris į naujovių taikymą, koks pedagogų informuotumas, labai priklauso ir nagrinėjamo temos įgyvendinimo sėkmė.

Tyrimo problema – kokia kūrybinių žaidimų įtaka priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetencijai ugdyti - (is)?

Tyrimo objektas: pedagogų požiūris į priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetenciją ugdymą/si per kūrybinius žaidimus.

Tyrimo tikslas: atskleisti pedagogų požiūrį į priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetencijos ugdymo/si galimybes taikant kūrybinius žaidimus.

Tyrimo uždaviniai:

1. Teoriškai pagrįsti priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetencijos ugdymo/si galimybes taikant kūrybinius žaidimus.
2. Nustatyti pedagogų požiūrį į priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetencijos ugdymo/si galimybes.

Siekiant atskleisti tiriamos temos aktualumą, pasirinkta kokybinė ir kiekybinė tyrimo strategija, taikyti šie **duomenų rinkimo ir apdorojimo metodai** – mokslinės literatūros analizė; stebėjimas, apklausa žodžiu, duomenys, nagrinėti taikant kokybinę turinio analizę.

Kūrybiniai žaidimų svarba ugantis komunikavimo kompetenciją

Kaip teigia R. Žukauskienė (2012), žaidžiama visą gyvenimą, tačiau daugiausia žaidžia 2–6 metų amžiaus vaikai, ji pabrėžia, kad didžiulė žaidimų svarba turi didelės įtakos tolesnei vaiko raidai. Vienas iš vaiko raidos paradoksų yra tas, kad į šį pasaulį atėjęs bejėgis bet su vienodomis galimybėmis, skirtingo gamybos ir kultūros išsivystymo lygio visuomenėje, jie nueina visiškai skirtingą raidos kelią, skirtingais būdais ir skirtingu laiku pasiekia savo psichologinę ir socialinę brandą (Liubienė, 2011). N. Grinevičienė (2002) teigia, kad „šeštaisiais vaiko amžiaus metais sparčiai lavėja psichinės ir asmeninės savybės. Vaikai pradeda labiau siekti padaryti kažką gera ir naudinga kitam asmeniui, pradeda labiau vertinti save, lavėja vaiko valia, savimonė. Vis labiau išmoksta valdyti savo emocijas, jas reikšti žvilgsniu, poza, gestu, mimika, balso intonacija, tobulėja kalba, suvokimas, labiau sutelkia dėmesį. Vaikų tarpasmeniniai santykiai pasidaro pastovesni, glaudesni, veiklos kruopštesnės, tikslingesnės, valingesnės“. Pasak N. Grinevičienės (2002), visos šios asmeninės vaiko savybės daro įtaką tolimesniam tobulėjimui žaidžiant kūrybinius žaidimus, per kuriuos tobulėja ir vaiko raida.

Dambrauskienė (2008) pabrėžia dar vieną priešmokyklinio amžiaus vaiko bruožą – tai, kad vaikas vis labiau žavisi kolektyviniais žaidimais, stengiasi suburti bendraamžius žaisti. Kūrybinis žaidimas tai tikrų tikriausia socialinių santykių mokykla, nes bendrai veikdami jie susivienija, užmezga tarpusavio santykius, susipažįsta su jiems suprantamomis taisyklėmis ir elgesio motyvais, kuriais suaugusieji vadovaujasi visuomeninėje veikloje (Dambrauskienė, 2008). Priešmokyklinio amžiaus vaikui atsiveria tarsi naujas gyvenimo etapas, kuriame labai svarbu, kad vaikas būtų supras, įvertintas, palaikomas jo idėjos ir t.t., nuo to priklausys jo sėkmė besimokant mokykloje. Vaiko žaidžiami kūrybiniai žaidimai atspindi aplinkinį gyvenimą, visuomeninius santykius, suaugusiųjų darbą ir tai turi didelės įtakos vaiko raidos vystymuisi (Arkušauskienė, Jakimavičienė, Kamantauskienė, 2017; Bardauskaitė, Jakimavičienė, Sadauskienė, 2017). T. Nærland (2010), teigia, kad „komunikavimo kompetencijos ugdymui daug įtakos turi socialiniai gebėjimai, tai bendravimas ir bendradarbiavimas su panašaus amžiaus vaikais. Pedagogai vis labiau išreiškia susirūpinimą, kad didėja mokymosi sunkumų turinčių ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius, pastebimas žemas jų bendravimo ir pažinimo vystymosi lygis, nepakankamas elgesio savarankiškumas, sunkumai kuriant santykius su bendraamžiais ir suaugusiais, blogai išvystyta kalba“. Priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje (2014) teigiama, kad priešmokyklinio amžiaus vaikai, baigę priešmokyklinio ugdymo programą gebėtų ir norėtų bendrauti, bendradarbiauti ir mokytis, gebėtų suprasti kitus ir save, sukauptų dėmesį, mokėtų tinkamai vartoti savo gimtąją kalbą, suprastų ir naudotųsi neverbaliniais ženklais, bendraudamas laikytųsi etikos ir etiketo taisyklių. Labai svarbu, kad vaikas domėtųsi knygomis, suprastų sakinę ir rašytinę informaciją, turėtų poreikį skaityti ir rašyti, domėtųsi kultūros reiškiniais, bandytų pats kurti, dalyvaudamas savo ir kitų tautų kultūroje (Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 2014). Komunikacinės kompetencijos ugdymas yra labai svarbus, nes tai pagrindinė bendravimo priemonė, per kurią įgyjamos kitos kompetencijos, jos dėka apibrėžiamos situacijos, išreiškiamos mintys, perteikiama informacija. Komunikacijos kompetencijos ugdymo procesas yra labai svarbus priešmokyklinio amžiaus vaikui, nes nuo jo sugebėjimo komunikuoti priklausys tolimesnis vaiko tobulėjimas pradinėje mokykloje (Strakšienė, 2015, Neifachas, 2007; Pravackienė, Bagdonas, 2017; Achhammer, 2014; Bergau, Liebers, 2015).

Kaip teigia A. Ruzgienė ir kt. (2005), per kūrybinę veiklą atsiskleidžia savitas vaiko pasaulis. N.

Grinevičienė (2002) akcentuoja, kad kūrybinių žaidimų metu vaikas parodo savo išmonę, savarankiškumą, iniciatyvą, aktyvumą. Vaiko kūrybingumas žaidime pasireiškia įsirengiant aplinką konkrečiam žaidimui, sugalvojant žaidimo siužetą, pasirenkant žaidimo priemones, ieškant būdų žaidimo sumanymui įgyvendinti, pasiskirstant vaidmenimis, įsijaučiant į personažų vaidmenis ir t.t. R. Liubiniene (2011) teigia, kad žaidimas padeda ugdyti žmogaus intelektą, dorovę, emocijas, o ypač reikšminga tai, kad žaisdami vaikai mokosi bendrauti vienas su kitu, formuojamas valingas jų elgesys, žaidimas paspartina vaiko socializaciją. Pasak A. Jakimavičienės (2017 p. 3), „žmogus mato įvairią aplinką, todėl jo žaidimai, sąlygoti aplinkos, – patys įvairiausi. Socialinis žaidimo pobūdis atsiskleidžia jau jo turinyje, nes žaisdami vaikai atkartoja tai, ką mato, tai, kas juos supa. Visų kartų vaikų žaidimai susiję su suaugusiųjų gyvenimu“. R. Liubinienė (2011) akcentuoja, kad žaidimas yra vaiko kalba, tai vienas iš būdų, kuriuo vaikas save natūraliai išreiškia. Pasak R. Jautakytės (2014, p. 93), „vaikai lengvai įsitraukia į kūrybinius žaidimus, kuriuos kuria ne auklėtoja, o patys vaikai; geba savarankiškai kurti ir vystyti siužetinį žaidimą; žaidimo metu naudoti ne tik žaislus, bet ir pačias įvairiausias priemones, aplinkoje esančius tinkamus daiktus“. Pasak A. Ruzgienės ir kt. (2005), „6–7 metų amžiaus vaiko žaislas vaidmeniniame pokalbyje, lavina žaidžiančiųjų vaizduotę, skatina mintį“.

Kūrybiniai žaidimai daro didžiulę įtaką vaiko kalbos, fantazijos, vaizduotės ugdymui/si. Vaikui žaidžiant kūrybinius žaidimus yra perteikiami jo vaizduotės vaisiai. Žaisdamas ir kurdamas istorijas, vaikas tampa pasaulio kūrėju, jis kuria savo pasaulį iš to, ką turi savyje ir ką mato bei žino iš tėvų, knygų, televizijos ir kt. (Pravackienė, Bagdonas, 2017). Pagrindinis ugdymo metodas yra žaidimas, o maloniausi ir priimtinausi – kūrybiniai žaidimai, per kuriuos vaikai ugdo pasitikėjimą savimi, laisviau išreiškia mintis, kūrybiškumą, o taip pat plėtojama ir komunikacijos kompetencija. Vaikui reikia laisvos, taisyklių nevaržančios aplinkos, kurioje būtų įvairiausių daiktų, su kuriais vaikas nevaržomai galėtų žaisti ir kurti (Brėdikytė, 2005, Jakimavičienė, 2017; Juodaitytė, Malinauskienė, Šiaučiulienė, 2015, Liubiniene, 2011; Bergau, Liebers, 2015). Žaisdamas kūrybinius žaidimus lavintų loginį mąstymą, atmintį, vaizduotę, kurios dabar taip trūksta šiuolaikiniams vaikams. Priešmokyklinis amžius – tai naujas vaiko gyvenimo etapas, kuris skirtas pasiruošti sėkmingam mokymuisi mokykloje. Kiekvienas vaikas yra skirtingas, turintis tik jam priimtinausius informacijos priėmimo ir apdorojimo bei galvojimo ir supratimo būdus. Siekiant sėkmingo priešmokyklinio ugdymo, labai svarbu pažinti ugdytinį, taip pat būtina įvertinti jo ugdymosi stilius,

kad būtų galima pasirinkti tinkamiausius ugdymosi būdus ir priemones, sukurti efektyviausią ugdymosi strategiją. Kaip teigia daugelis autorių (Liubinienė, 2011; Ruzgienė, 2005; Jautakytė, 2014; Grinevičienė, 2002; Achhammer, 2014), vaikams priimtinausias ir maloniausias ugdymo metodas yra žaidimai, per kuriuos vaikai ugdo pasitikėjimą savimi, laisviau išreiškia mintis, kūrybiškumą, plėtojama komunikacijos kompetencija, tai sėkmingai galima pasiekti per kūrybinius žaidimus. Komunikacinės kompetencijos ugdymas yra labai svarbus, nes tai pagrindinė bendravimo priemonė, per kurią įgyjamos kitos kompetencijos. Nuo to, kaip priešmokyklinio amžiaus vaikas sugebės komunikuoti, priklausys visas tolimesnis vaiko tobulėjimas pradinėje mokykloje. Vaikui žaidžiant kūrybinius žaidimus yra perteikiami jo vaizduotės vaisiai. Žaisdamas ir kurdamas istorijas, vaikas tampa pasaulio kūrėju, jis kuria savo pasaulį iš to, ką turi savyje ir ką mato bei žino iš tėvų, knygų, televizijos ir kt. Vaiko žaidžiami kūrybiniai žaidimai atspindi aplinkinį gyvenimą, visuomeninius santykius, suaugusiųjų darbą ir tai turi didelės įtakos vaiko raidos vystymuisi (Nærland, 2010; Piaget, 2002, Pravackienė, Bagdonas, 2017; Šernas, 2006; Bergau, Liebers, 2015).

Tyrimo metodika ir organizavimas

Tyrimas vykdytas Jonavos ikimokyklinio ugdymo įstaigoje „X“. Tyrimo tikslas – atskleisti priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetencijos ugdymo/si galimybes taikant kūrybinius žaidimus bei nustatyti pedagogų nuomonę šiuo klausimu. Tyrimas – užsakomasis, jį atlikti užsakė konkreti ugdymo įstaiga, siekianti giliau paanalizuoti nagrinėjamą problemą. Taigi ir tyrimo rezultatai pirmiausia aktualūs šios įstaigos kontekste, kaip konkretaus atvejo analizė, tačiau, aptarus tam tikrus tyrimo ribotumus, esmines tyrimo nuostatas bei refleksiją galima pritaikyti ir kitose panašaus tipo ugdymo organizacijose. Tyrimui įgyvendinti pasirinkti du tyrimo metodai. Pirmuoju tyrimo metodu pasirinktas iš dalies struktūruotas priešmokyklinio amžiaus vaikų kūrybinių žaidybinių veiklų stebėjimas. Stebėjimo planas sudarytas iš septynių nustatytų dalių, kurie yra aktualūs norint atskleisti priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetencijos gebėjimus žaidžiant kūrybinius žaidimus. Antruoju tyrimo metodu pasirinktas iš dalies struktūruotas priešmokyklinio ugdymo pedagogų interviu. Interviu klausimynas pedagogams sudarytas iš 6 pagrindinių klausimų ir juos lydinčių patikslinančių klausimų, kuriais siekiama išsamiau atskleisti kiekvieną tyrimo keliamą tikslą. Empirinis tyrimas buvo atliekamas 2019 m. kovo–balandžio mėn. Prieš pradėdant

tyrimą, iš anksto su kiekvienu tyrimo dalyviu buvo suderintas jo atlikimo laikas. Siekiant atskleisti kūrybinių žaidimų įtaką priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetencijos ugdymo (si) galimybes, atliktas kokybinis užsakomasis tyrimas, kuris vyko vieno Lietuvos rajono veikiančioje „X“ ugdymo įstaigoje, teikiančioje priešmokyklinį ugdymą, kurioje yra dvi priešmokyklinio ugdymo grupės. Kokybinio tyrimo strategija – tai sistemingas situacijos, įvykio, atvejo, individo ar grupės tyrimas natūralioje aplinkoje. Kokybinis tyrimas priklauso nuo konteksto, tyrimo tikslo, teorinės perspektyvos, pasirinktos metodologinės strategijos (Gaižauskaitė, Valavičienė, 2016).

Tyrimo imtis. Iš dalies struktūruotame stebėjimo tyrime dalyvavo 18 vaikų, iš jų 8 mergaitės ir 10 berniukų. Kokybinio tyrimo metodas – stebėjimas pasirinktas, nes stebėjimo metu duomenys renkami sistemškai, tokio amžiaus vaikus patogiausia tirti, taikant stebėjimą. Stebėjimas buvo vykdytas vieną savaitę, kiekvieną dieną. Vaikai buvo stebimi grupėje ir lauke. Surinkti duomenys įtraukti į stebėjimo protokolą. Kiekviena vaikų kūrybinė žaidybinių veiklų stebima skirtingą laiko tarpą, atsižvelgiant į pačių vaikų norą ir iniciatyvą žaisti. Taikant stebėjimo metodą, tyrimo metu stengtasi netrukdyti savaiminei vaikų veiklai. Siekiant papildyti struktūruoto stebėjimo metu gautus duomenis nuspręsta atlikti kokybinį tyrimą – iš dalies struktūruotą interviu. Duomenys buvo renkami individualaus pokalbio metu, įrašant pokalbį į diktofoną. Buvo apklausti 7 priešmokyklinių išsilavinimą turintys ir toje įstaigoje dirbantys pedagogai, kurie noriai pateikė atsakymus į užduotus klausimus. Informantai parinkti, atsižvelgiant į vaikų amžių bei pedagogus, dirbančius priešmokyklinio ugdymo grupėse. Kokybinis tyrimas atliktas taikant duomenų rinkimo metodą – interviu ir vaikų veiklos stebėjimas, gauti duomenys nagrinėjami kokybės turinio analizės metodu.

Tyrimo etika. Tyrimo metu griežtai buvo laikytasi konfidencialumo ir atsižvelgta į etnines nuostatas. Dalyvavusiems tyrimo asmenims paaiškinta, jog duomenys bus naudojami tik apibendrintai, jokia asmeninė informacija nebus atskleista. Kiekvienas dalyvis prieš pradėdant interviu pasirašė sutikimą dalyvauti kokybiniame tyrime.

Tyrimo rezultatai ir jų aptarimas

Stebėjimo refleksija. Vaikų dienos ritmas stebėtas nuo 8.00 ryto iki 16.45 vakaro dvi dienas. Kitas tris dienas vaikų veikla stebėta nuo dviejų iki trijų valandų per dieną. Buvo pastebėta, kad grupėje dažniausiai vyrauja organizuota veikla. Iš ryto vaikai atėję į darželį užbaigia vakarykščius nebaigtus darbus. Paskui mankšta ir pusryčiai. Po pusryčių vaikams yra

skiriamas pusvalandis pažaisti. Per tą laiką auklėtoja sužymi vaikus, dalyvauja penkiaminutėje. Nuo 9.30 iki 11 val. vyksta visos organizuotos vaikų veiklos. Tada vyksta vaisių valgymas ir ėjimas į lauką. Po pietų miego vaikai pavalgo ir nuo 15.45 iki 16.35 vieni vaikai užsiima savaimine veikla, o su kitais pedagogas dirba individualiai. Vaikai buvo stebimi jų įprastų kasdinių veiklų metu. Galima daryti prielaidą, kad jie taip elgiasi dažnai, nes jie nebuvo informuoti apie stebėtojus.

Atliktas stebėjimas atskleidė, kad dauguma vaikų ne tik nebemoka žaisti kūrybinių žaidimų, bet ir nesugeba susikurti žaidimui tinkamos aplinkos. Plėtojamas žaidimas užtrunka ne ilgiau kaip 10–15 minučių. Vaikai neturi idėjų ir fantazijos kurti savo žaidimo, todėl dažniausiai trukdo kitiems vaikams žaisti. Žaidžiami kūrybiniai žaidimai dažniausiai būna nesuprantami arba neatitinkantys realybės. Vystomuose žaidimuose išivyrąja kompiuterinių žaidimų akcentai, tokie kaip monstroi, šaudymas. Vaikų kalba skurdėja, bendraudami vienas su kitu ir su pedagogu ne tik iškraipo, bet ir trumpina žodžius ar neištaria kai kurių garsų. Kaip vėliau paaiškėjo iš pedagogų interviu, prieš dešimt ir daugiau metų vaikai daug daugiau ir įvairiau kalbėdavo, dabar mažai vartoja antonimų, kalboje vyrauja vienas kitas būdvardis, kalba skurdi, žaidimai orientuoti į kompiuterines priemones, vaikai sukaučia dėmesį labai trumpam laikui, pokalbiuose vyrauja tik tai, ką jie matė televizijoje ar kompiuteriuose. Vos vienas kitas susidomi knygomis, pasakomis ir jų teikiama galimybėmis žaidžiant. Stebėjimas atskleidė dabartinės kartos vaikų specifiką: noriai žaidžiami kompiuteriniai žaidimai, naudojamos technologijos, tačiau mažiau dėmesio skiriama bendravimui, skaitymui, pokalbiams tiek šeimose, tiek darželyje, todėl vaikų žodynas plėtojamas lėčiau, kalba ne tokia vaizdinga ir išraiškinga, kokia galėtų būti žaidžiant kūrybinius žaidimus, ugdant fantaziją, daugiau dėmesio skiriant vaikų kūrybiškumo plėtočiai. Tėvams verta daugiau bendrauti su vaikais, skaityti, keliauti, veikti kartu.

Interviu su pedagogais. Tyrimo rezultatų aptarimas.

Su kokia bendravimo patirtimi ateina priešmokyklinio amžiaus vaikai?

„...įvairiai, priklauso iš kur ateina, iš darželio, ar iš namų...“; „...lankę darželį dažniausiai rašantys ir bandantys skaityti...“; „...bendravimo įgūdžiai prastėja, išmaniosios technologijos išstumia vaikų gyvąją kalbą...“; „...su labai įvairia bendravimo patirtimi...“; „...vieni būna labai draugiški, mokantys bendrauti, kiti ateina pilni agresijos, žodynas labai skurdus, daug necenzūrinių žodžių...“; „...kuo toliau, tuo daugiau į priešmokyklinę grupę ateina vaikų su

kalbos sutrikimais, kuriems reikalinga logopedo pagalba...“.

Apibendrinant gautus atsakymus galima daryti išvadą, kad vaikai į priešmokyklinę grupę ateina su įvairia bendravimo patirtimi. Pasak pedagogių, kasmet vaikų bendravimo įgūdžiai prastėja. Šiuolaikiniai vaikai nori bendrauti, bet ne visada moka, nes skurdėja vaikų žodynas, sunkiai sekasi išreikšti savo mintis pilnais sakiniais. Pasak pedagogių, vaiko bendravimo patirtis priklauso ne tik nuo šeimos, bet ir nuo pedagogų veiklos, meistriškumo ir pastangų.

Kaip skiriasi vaikai, kurie kelis metus lankė darželį, nuo tų, kurie atėjo iš namų, nebuvę kolektyve?

„...atėję iš namų būna nedrąsūs, uždaresni ir tai pasireiškia kalbėjime...“; „...lankantys darželį, yra drąsesni, aktyvesni, atviresni...“; „...tokių vaikų mes turime labai mažai, bet būna įvairiai...“; „...drąsesnis, imlesnis, į kolektyvą įsilieja greitai...“; „...užsidarę ir buvę ilgą laiką suaugusiųjų tarpe, į kolektyvą įsilieja sunkiau...“; „...dažniausiai lankę darželį vaikai būna savarankiškesni, o atėję iš namų jie nebūna tokie savarankiški...“; „...nelankusių darželį, išryškėja nenoras bendrauti...“.

Vaikai, atėję iš namų, dažniausiai uždaresni, nepasitikintys savimi, ne tokie kūrybiški, nemokantys žaisti su kitais vaikais, neturi savarankiškumo įgūdžių.

Koks šeimos indėlis ugdant vaikų kalbą?

„...vieni tėvai labai daug dirba su vaikais ugdant jų kalbą, o kiti ne...“; „...daugiau pasitaiko tokių tėvų, kurie domisi vaikų kalba, klausia patarimų, bendradarbiauja su logopedu...“; „...labai įvairus, nes įvairios šeimos...“; „...tie tėvai, kurie dirba su savo vaiku, tai ir šeimos indėlis jaučiasi, nes yra išplėtotas vaiko žodynas...“; „...pasitaiko tokių šeimų, kurie atėję į grupę, nepakelia akių nuo telefono, tai ir šeimos indėlio nėra...“; „...daugiau pasitaiko tokių tėvų, kurie domisi vaiku...“; „...pagal vaikų bendravimą labai aiškiai matyti, koks yra bendravimo modelis namuose...“.

Tėvų indėlis ugdant vaikų kalbą yra labai didelis, tačiau ne visi tėvai deda pastangas, kad tas indėlis išvis būtų. Džiugu girdėti, kad daugiau pasitaiko tokių tėvų, kuriems rūpi vaiko kalba, bet pasitaiko ir tokių tėvų, kuriems visiškai neįdomu, ką vaikas žiūri per televizorių, ar ką girdi savo aplinkoje.

Pagal kokią ugdymo metodiką yra dirbama Jūsų įstaigoje?

„...dirbame tradiciniais ir netradiciniais metodais...“; „...naudojame imitacinius žaidimus, vaidybinius, inovatyvius, ekskursijas, veiklas gamtoje, lankomės muziejuose, mokykloje...“; „...didžiausias poveikis, kai vaikai veikia patys, o mažiausias, kai auklėtoja nurodo, ką vaikui reikia daryti...“; „...labiausiai pasiteisino netradiciniai

ugdymo metodai...“; „...įstaigoje dirbama pagal priešmokyklinę valstybinę ugdymo programą...“; „...taikome kūrybinius, žaidybinius metodus...“.

Įstaigoje yra dirbama pagal priešmokyklinę valstybinę ugdymo programą. Siekiama sėkmingai ugdyti visas penkias kompetencijas, kurios yra būtinos priešmokyklinio amžiaus vaikui. Pedagogai naudoja pačius įvairiausius ugdymo metodus, pradedant nuo žaidybinio metodo iki pažintinių išvykų.

Kaip manote, kaip priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikavimo kompetencijos ugdymą veikia juos supanti aplinka?

„...aplinka turi būti sukurta artima namams ir vaikams visada prieinama...“; „...kad nereikėtų vaikui prašyti suaugusiojo pagalbos...“; „...priemonių kai kada trūksta...“; „...trūkstamas priemonės kuriu pati, bet jų parūpina ir tėvai...“; „...aplinka duoda daugiausia naudos komunikavimui...“; „...mūsų grupės aplinka sukurta tik iš dalies...“; „...nors ir pati kuriu priemonės, bet vis tiek negaliu pasakyti, kad mūsų aplinkoje nieko netrūksta...“; „...tėvai pagal galimybes...“; „...labai stipriai veikia...“.

Pedagogai yra bendros nuomonės, jog ugdomoji aplinka labai stipriai veikia priešmokyklinio amžiaus vaikų komunikacijos kompetenciją. Pedagogai teigia, kad prie aplinkos praturtinimo prisideda ne tik patys darydami savo priemonės, bet įtraukia ir tėvus. Nors ir aplinka turtinama, bet priemonių visada trūksta, nes vaikai yra labai smalsūs ir jiems greitai viskas atsibosta, todėl aplinka turi būti nuolat turtinama ir keičiama.

Kokia vaikų veikla dažniausiai vyrauja Jūsų grupėje?

„...žaidybinė veikla...“; „...teigiama, jei pedagogas lankstus, išmanus, tuomet į kūrybinius žaidimus įtraukti galima labai daug...“; „...naudojame įvairius žaidimus – nuo raidžių pažinimo iki pasakų kūrimo, liaudies žaidimus, vaidybinius ir siužetinius...“; „...vaikams labai patinka stalo žaidimai...“; „...kūrybiniai žaidimai labai naudingi ugdant komunikavimo kompetenciją, bet vaikai rečiau juos renkasi...“; „...dažniau renkasi judresnius žaidimus, kur vyrauja garsai, šviesos, stengiamės, kad vaikai žaistų įvairius žaidimus...“; „...žaidybinė...“.

Pedagogų požiūris teigiamas ugdant vaikų komunikavimo kompetenciją per kūrybinius žaidimus, tačiau priešmokyklinio amžiaus vaikai nebenori jų žaisti, jie dažniau renkasi judriuosius žaidimus, o pedagogui tenka kitokiais būdais juos sudominti.

Rezultatų apibendrinimas ir diskusija

Išanalizavus pedagogų interviu duomenis galima daryti išvadą, kad vaikai į priešmokyklinę grupę

ateina su įvairia bendravimo patirtimi. Pasak pedagogių, kasmet vaikų bendravimo įgūdžiai prastėja, išmaniosios technologijos išstumia vaikų gyvąją kalbą. Šiuolaikiniai vaikai nori bendrauti, bet ne visada moka, nes skurdėja vaikų žodynas, sunkiai sekasi išreikšti savo mintis pilnais sakiniais. Pasak vienos pedagogės, vaiko bendravimo patirtis priklauso ne tik nuo šeimos, bet ir nuo pedagogo gebėjimo rasti tinkamą priėjimą prie vaiko. Vaikai nelankę darželio ir atėję į kolektyvą, dažniausiai būna uždaresni, nepasitikintys savimi, ne tokie kūrybiški, nemokantys bendrauti, žaisti su kitais vaikais, neturi savarankiškumo įgūdžių. Su tokiais vaikais reikia daugiau dirbti individualiai, kad būtų pasiekti vaiko, kelis metus lankiusio darželį, gebėjimai. Pasitaiko ir tokių atvejų, kad iš namų atėjęs vaikas į priešmokyklinę grupę bando rašyti bei skaityti, tačiau nemoka bendrauti, išreikšti savęs, nors tokie atvejai labai reti. Ugdant vaikų kalbą, tėvų indėlis yra labai svarbus, tačiau besikeičiant šiuolaikinės visuomenės situacijai, greitėjant gyvenimo tempui, tik nedidelė dalis tėvų atranda laiko ugdyti vaikų kalbą. Daugiau pasitaiko tokių tėvų, kuriems rūpi vaiko kalba, bet vien pasidomėti, kaip vaikui sekasi neužtenka, dar reikia su juo daugiau bendrauti, žaisti, kurti, eksperimentuoti, diskutuoti ir t.t. Pasitaiko ir tokių tėvų, kuriems visiškai neįdomu, ką vaikas žiūri per televizorių ar ką girdi savo aplinkoje. Atėję iš darželio pasiimti savo vaiko, negali atplėšti akių nuo telefono, su vaiku mažai bendrauja, todėl tai ir patvirtino stebėjimo duomenys, kad vaikai dažnai paliekami vieni su televizija ar kompiuteriu, o gyvo šeimos bendravimo pasigendama.

Įstaigoje dirbama pagal bendrąją priešmokyklinio ugdymo programą. Tam, kad sėkmingai būtų ugdomos visos penkios kompetencijos, kurios yra būtinos priešmokyklinio amžiaus vaikui, pedagogai naudoja pačius įvairiausius ugdymo metodus: žaidimus, diskusijas, pokalbius, eksperimentus, tyrinėjimus, projektų įgyvendinimus, išvykas, ekskursijas ir t.t. Pedagogai deda visas pastangas turtindami ugdymosi aplinką, kartu ir vaiko žodyną ne tik savo pagamintomis priemonėmis, bet įtraukdami ir tėvus prisidėti prie aplinkos praturtinimo. Aplinka turi būti nuolat turtinama ir keičiama, nes vaikai yra labai smalsūs ir jiems greitai viskas atsibosta. Priešmokyklinukams būtina įvairi ir turtinga aplinka, kurioje būtų pakankamai galimybių aktyviai vartoti kalbą – klausytis, kalbėti, bendrauti, žaisti. Ir tai priklauso nuo pedagogo gebėjimo keisti, atnaujinti, turtinti, įvairinti aplinką. Apklausus visus pedagogus buvo išsiaiškinta, kad pedagogų požiūris ugdant vaikų komunikavimo kompetenciją per kūrybinius žaidimus yra teigiamas, o tai pagrindas ugdant vaikų kalbą, kadangi priešmokyklinukai jau nebenori žaisti kūrybinių žaidimų, jie dažniau renkasi

judriuosius žaidimus. Pasak pedagogų, dažniausiai jų grupėse vyrauja žaidybinė veikla, bet ar taip yra iš tiesų, lieka tik jų sąžinės reikalas.

Atlikus tyrimą nustatyta, kad iškyla teorijos ir praktikos neatitikimų. Pasak N. Grinevičienės (2002), priešmokyklinio amžiaus vaikas moka aiškiai ir suprantamai perteikti savo mintis pašnekovui, dalyvauti dialoge, todėl, be abejo, tai turi įtakos žaidimo planui. Atliktas kokybinis tyrimas atskleidė, kad toli gražu taip nėra. Didžioji dalis vaikų nebemoka taip aiškiai ir suprantamai kalbėti ir perteikti savo mintis kaip anksčiau, jau nekalbant apie skurdų vaikų žodyną. „Gyva“ komunikacija yra būtina kalbai vystyti, tačiau tyrimas parodė, kad šiuolaikiniai tėvai dėl vienokių ar kitokių priežasčių skiria nepakankamai laiko ir dėmesio pokalbiams su vaiku. Mažai bendraujantys vaikai vėliau užsisklendžia savyje ir po to nebejaucia poreikio išsipasakoti. Žiūrėdami animacinius filmukus ar žaisdami kompiuterinius žaidimus, vaikai tiek neišmoksta, kiek išmuktų bendraudami ir žaisdami kūrybinius žaidimus su artimaisiais ar savo bendraamžiais. Kaip teigia R. Jautakytė (2014, p. 93), „vaikai lengvai įsitraukia į kūrybinius žaidimus, kuriuos kuria ne auklėtoja, o patys vaikai; geba savarankiškai kurti ir vystyti siužetinį žaidimą; žaidimo metu naudoti ne tik žaislus, bet ir pačias įvairiausias priemones, aplinkoje esančius tinkamus daiktus“. Tačiau kokybinis tyrimas atskleidė visai ką kita. Priešmokyklinukai nebemoka žaisti kūrybinių žaidimų, nemoka patys susikurti aplinkos. Plėtojamas žaidimas užtrunka ne ilgiau kaip 10–15 minučių. Vaikai neturi idėjų ir fantazijos kurti savo žaidimo, todėl dažniausiai trukdo kitiems vaikams žaisti, griaua jų žaidimus. Žaidžiami kūrybiniai žaidimai dažniausiai būna nesuprantami arba neatitinkantys realybės. Interviu metu pedagogai taip pat teigė, kad priešmokyklinukai ne tik nemoka žaisti kūrybinių žaidimų, bet ir nebenori jų žaisti, todėl jie dažniau renkasi judriuosius žaidimus.

Išvados

1. Išlavinta vaikų komunikavimo kompetencija svarbi ne tik ugdymo įstaigoje, bet ir visą

Literatūra

1. Achhammer, B. (2014): Förderung pragmatisch-kommunikativer Fähigkeiten bei Kindern. Grundlagen und Anleitung für die Sprachtherapie in der Gruppe. München: Ernst Reinhardt Verlag.
2. Arkušauskienė, R., Jakimavičienė, A., Kamantauskienė, V. (2017). *Priešmokyklinio amžiaus vaikų pažinimo kompetencijos ugdymas/-is įprastoje ir praturtintoje lauko aplinkoje*. [interaktyvus], [žiūrėta 2018-11-24]. Prieiga per internetą: <https://core.ac.uk/download/pdf/75821370.pdf>

tolimesnį jo gyvenimą. Sklandžiai kalbantis vaikas lengvai bendrauja, pasitiki savimi, kartu aiškiai mąsto, lengvai įsimena informaciją. Išlavinta kalba skatina kūrybingumą, vaizduotę, ugdo estetinį skonį, aktyvina vaiką, padeda išsiskleisti vaiko individualybei. Visa tai priešmokykliniame amžiuje galima pasiekti per kūrybinius žaidimus, kurie skatina išreikšti save. Vaidmeniniai ir statybiniai žaidimai – tai pagrindas ugdant vaiko kalbą, jie turi būti vaiko iniciatyva. Ugdomoji aplinka turi būti turtinga, mobili, orientuota į vaikų domėjimosi sritį. Aplinką kūrybiniams žaidimams derėtų kurti kartu su vaikais, skatinti tenkinti vaikų poreikį realizuoti kūrybinius sumanymus, nuolat aktyvinti vaiką, įvertinti daromas pastangas.

2. Vaikų komunikavimo kompetencijos ugdymas per kūrybinius žaidimus – tai pagrindas plėtojant vaikų kalbą, tačiau praktikoje, organizuodami ir įgyvendindami priešmokyklinio ugdymo turinį, teorinių žinių pedagogai dažnai netaiko. Dažniausiai priešmokyklinėse grupėse vyrauja organizuota arba spontaniška vaikų veikla, kurių metu taikomi praktiniai ir projektiniai metodai. Kūrybinis žaidimas, kaip būdas ar metodas taikomas retai. Dažniausiai pedagogai imasi pagalbinių, patarėjo vaidmens spontaniškuose vaikų žaidimuose. Priešmokyklinukai jau nebenori žaisti kūrybinių žaidimų, jie dažniausiai darželyje renkasi judriuosius žaidimus, o namuose kompiuterinius. Tėvai per mažai bendrauja su savo vaikais, nepakankamai dalinasi patirtimi, vaikai ilgą laiką praleidžia žaisdami kompiuterinius žaidimus ir žiūrėdami animacinius filmus, nepakankamai skaito vaikams knygų, labai trumpai žaidžia, diskutuoja kartu su vaikais. Nustatyta, kad vaikų kalba gramatiškai skurdi ir ji prastėja, tampa nevaizdinga, vaikai nemoka bendrauti, kurti siužetinių žaidimų, inicijuoti ir išreikšti save per žaidimus, todėl reikalingas pedagoginės bendruomenės ir šeimų atviras dialogas šiuo svarbiu klausimu.

3. Bardauskaitė, E., Jakimavičienė, A., & Sadauskienė, R. (2017). *Priešmokyklinio amžiaus vaikų socialinės kompetencijos ugdymas/-is tyrinėjimais, eksperimentais, atradimais*. [interaktyvus], [žiūrėta 2019-01-05]. Prieiga per internetą: <http://ojs.kaunokolegija.lt/index.php/mttlk/article/view/124>.
4. Bergau M., Liebers K. (2015). Pragmatisch-kommunikative Kompetenzen von Kindern im Übergang vom Kindergarten in die Grundschule. [interaktyvus], [žiūrėta 2019-01-05]. Prieiga per

- internetą: https://www.forschung-sprache.eu/fileadmin/user_upload/Dateien/Heftausgaben/2015-1/FS_2015-01_32-51_Bergau_Liebers.pdf
5. Brėdikytė, M. (2005). *Žaidimo vaidmuo vaiko gyvenime*. Žvirblių takas. Nr.4.
 6. Grinevičienė, N. (2002). *Vaikystės žaidimai*. Kaunas: Šviesa.
 7. Jakimavičienė, A. (2017). *Žaidimų teorija*. [interaktyvus], [žiūrėta 2018-11-24]. Prieiga per internetą: <http://dspace.kauko.lt/handle/1/1177>
 8. Jautakytė, R. (2014). *Kūrybiškumo samprata ir jo ugdymas darželyje: ikimokyklinio auklėjimo pedagogų pozicija*. Tiltai, 66(1), 87-103.
 9. Juodaitytė, A., Malinauskienė, D., & Šiaučiuilienė, R. (2015). *Žaidimas kaip vaiko kūrybos ir gyvenimo filosofija*. Pedagogy Studies/Pedagogika, 118(2).
 10. Landsbergienė, A. (2018). *Inovatyvi programa XXI a. tėvams ir pedagogams. Kad vaikai augtų laisvi ir kūrybingi*. Ruduo. Vilnius: Alma littera.
 11. Liubinienė, R. (2011). *Žaidimo džiaugsmas*. Klaipėda: Klaipėdos valstybinė kolegija.
 12. Monkevičienė, O. (2003). *Mano vaikai. Priešmokyklinis vaiko ugdymas*. Kaunas: Šviesa.
 13. Nærland, T. (2010). *Language competence and social focus among preschool children. Early child development and care, 5 (181), 599-612*. [interaktyvus], [žiūrėta 2019-01- 05]. Prieiga per internetą: <http://dx.doi.org/10.1080/03004431003665780>.
 14. Piaget, J. (2002). *Vaiko kalba ir mąstymas. Vaiko logikos tyrinėjimai*. Vilnius: Pedagoginių studijų kaitos centras.
 15. Pravackienė, J., Bagdonas, A. (2017). *Darželio ugdomosios aplinkos įtaka vaikų kūrybiškumo ugdymui/-si priešmokykliniame amžiuje*. [interaktyvus], [žiūrėta 2019-01- 10]. Prieiga per internetą: <https://core.ac.uk/download/pdf/75821367.pdf#page=162>.
 16. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. (2014). *Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija*. Kaunas: Šviesa.
 17. Ruzgienė, A., Petružienė, S. (2005). *Vaikas ir aplinka. Monografija*. Klaipėda: Klaipėdos universitetas.
 18. Strakšienė, G. (2015). *Komunikacinę kompetenciją ugdančios veiklos mokymosi priemonėse jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikams*. Pedagogika, 119(3), 82-96.
 19. Šernas, V. (2006). *Komunikacinės kompetencijos, jų ugdymo (-si) kai kurios strateginės ir taktinės problemos*. Santalka. Filologija. Edukologija, 14(4), 50-59.
 20. Žukauskienė, R. (2012). *Raidos psichologija: integruotas požiūris*. Vilnius: Margi raštai.

EDUCATORS' ATTITUDE TOWARDS THE IMPACT OF CREATIVE GAMES ON THE DEVELOPMENT OF THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF PRE-SCHOOL CHILDREN

Summary

While children's life experience, hobbies, traditions, scenarios of creative games change, their content and language skills change as well. In recent years, the importance of the linguistic environment and good language skills gained at school is often emphasised. The language skills of the six-year-old children are meaningful in everyday life, as children with good language competence can communicate with others, play, make friends, create, and learn. The problem of research is what the impact of creative games on the development of the pre-school children's communicative competence is. The research aims to reveal the opportunities for the development of the communicative competence of pre-school children. The objectives of the research include substantiating theoretically the opportunities for developing the communicative competence of pre-school children and identifying the attitude of educators and parents towards the development of pre-school children's communication through creative games. The research methods are the analysis of the scientific literature, observation, an interview and a questionnaire. The data have been processed applying quantitative and qualitative content analysis. Having surveyed the respondents' (educators' and parents') opinions, it was ascertained that their attitudes towards the development of pre-school children's communication through creative games are positive. This provides the basis to develop children's language. In practice, however, while organizing and implementing the content of pre-school education, the theoretical insights are not applied. Generally, all activities in pre-school groups are organized spontaneously using the project method or practical activities. Creative games are used very seldom.

Keywords: creative games, pre-school education, communicative competence, children's creativity.

Informacija apie autorius

Algimantas Bagdonas. Kauno kolegijos, Menų ir Ugdymo fakulteto Pedagogikos katedros lektorius. Mokslinių tyrimų laukas: pedagoginė psichologija, lyginamoji kalbotyra.
El. pašto adresas: algimantas.bagdonas@go.kauko.lt

Asta Lauciūtė. Jonavos lopšelis-darželis „Dobilas“, ikimokyklinio ugdymo pedagogė. Mokslinių tyrimų laukas: ikimokyklinio ugdymo metodikos, edukacinės aplinkos.
El. pašto adresas: asta.la5767@go.kauko.lt